

Регіональне біорізноманіття

к. б. н., доцент
кафедри біології, екології та методик їх навчання

Галаган Оксана Костянтинівна

Мета навчальної дисципліни:

формування у студентів уявлення про біорізноманіття рослин, тварин, грибів та мікроорганізмів, зміст та суть основних понять, його значення у природі та практичній діяльності людини, а також формування компетентностей оцінки стану біорізноманіття, виявлення загроз його існуванню та впровадження заходів щодо збереження біорізноманіття на території України загалом і Кременеччини зокрема.

Що таке біорізноманіття?

Різноманітність життя

Біорізноманіття – це різноманітність живих істот на планеті Земля. Включає різні види рослин, тварин, грибів, мікроорганізмів, а також екосистеми та генетичне різноманіття.

Розподіл у просторі і часі

Біорізноманіття не розподіляється рівномірно. Його різноманітність залежить від кліматичних умов, географічного положення, екологічних факторів.

Вимірювання біорізноманіття

1 Оцінка біорізноманіття

Оцінка біорізноманіття – це процес вивчення та визначення різноманітності живих організмів у певному регіоні.

2 Основні етапи розвитку біосфери

Дослідження біорізноманіття дає нам уявлення про еволюцію життя на Землі, про зміни та адаптацію організмів.

3 Флористичне та фауністичне районування

На основі вивчення біорізноманіття проводять районування, розділяючи Землю на області з характерним набором видів рослин та тварин.

Біорізноманіття України: Багатство природи

Ліси

Україна багата на ліси, які є домівкою для різноманітних видів рослин та тварин.

Степи

Степові екосистеми – це унікальні середовища з характерними видами рослин та тварин.

Водні об'єкти

Річки, озера, моря – це домівка для різноманітних видів риби, птахів та водних рослин.

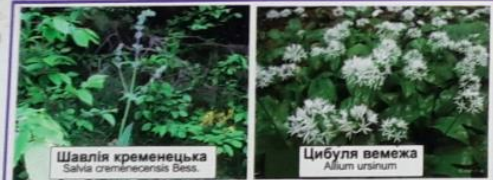
Міністерство екології та природних ресурсів України Національний природний парк «Кременецькі гори»

Рослини Кременеччини

Плаун річний (колючий)
Lycopodium anholatum

Горицвіт весняний
Adonis vernalis

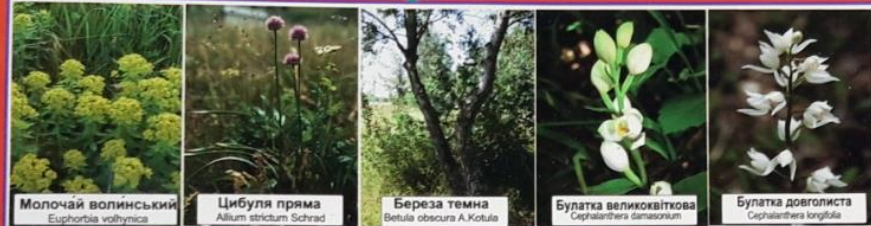
Шавлія кременецька
Salvia kremenecensis Bess.

Цибуля вемежа
Allium ursinum

Сонцевіт сивий
Helianthemum canum

Зозулинець плямистий
Dactylorhiza maculata

Молочай волинський
Euphorbia vohynica

Цибуля пряма
Allium strictum Schrad

Береза темна
Betula obscura A.Kotula

Булатка великовіткова
Cephalanthera damasonium

Булатка довголиста
Cephalanthera longifolia

Лілія лісова
Lilium martagon

Зозулинець шоломоносний
Orchis militaris

Зозулині черевички справжні
Cypripedium calceolus

Коручка широколиста
Epipactis helleborine

Зозулинець пурпуровий
Orchis purpurea Huds

Гвоздика несправжньофізія
Dianthus pseudoserotinus Błocki

Зіновать Пачоського
Chamaecytisus paczkowski

Сон великий
Pulsatilla grandis

Ковила волосиста
Sisymbrium officinale

Скополія карніолійська
Scopolia carniolica

Конюшина червоноцвіта
Trifolium rubens

ЧЕРВОНА КНИГА УКРАЇНИ

рушанка круглолиста
Pyrola rotundifolia

Зозульки травневі
Dactylorhiza majalis

Любка дволиста
Platanthera bifolia

Змігловник австрійський
Dracopis austriacus

Підсніжник білосніжний
Galanthus nivalis

Жовтозілля Бессера
Senecio bessenianus Mordt

Береза Клокова
Betula kokovii Zverevitcha

Любка зеленовіткова
Pulsatilla chlorantha

Шипшина Чацького
Rosa czackiana Besser

Билинець найзапашніший
Cymadidea odoratissima

Міністерство екології та природних ресурсів України
Національний природний парк «Кременецькі гори»
Тваринний світ Кременеччини

Птахи (Aves)

Ссавці (Mammalia)

Комахи (Insecta)

Лунь польовий
(Circus cyaneus)

Лунь польовий
(Circus cyaneus)

Тхір лісовий
(Meutela putorius)

Мішкіка лісова
(Sicista betulina)

Відрі річкова
(Lutra lutra)

Подальпія
(Glycydides podalirius)

Махаон Papilio
(Machaon)

Скелер строкатий
(Monticola saxatilis)

Чернь білобока
(Aythya cyroca)

Вухань звичайний
(Plecotus auritus)

Мішкіка лісова
(Sicista betulina)

Непар звичайний
(Pipistrellus pipistrellus)

Райдунчик великий
(Apatura iris)

Стрічкарка орденська малинова
Catocala sponsa

Сорокопуд срібний
(Lanius excubitor)

Жовта зелена
(Picus viridis)

**ЧЕРВОНА КНИГА
УКРАЇНИ**

Нічниця велика
(Myotis daubentonii)

Лисий лис
(Eptesicus serotinus)

Нічниця велика
(Myotis myotis)

Красуня-діва
(Calopteryx virgo)

Сатурнія велика
(Saturnia pyra)

Жук-олень
(Lucanus cervus)

Дозорець-імператор
(Anax imperator)

Червона книга України — анотований та ілюстрований перелік рідкісних видів та підвидів, що знаходяться під загрозою знищення на території України, і підлягають охороні; основний документ, в якому узагальнено матеріали про сучасний стан рідкісних, і таких, що знаходяться під загрозою знищення, видів тварин і рослин, на підставі якого розробляються наукові і практичні заходи, спрямовані на їх охорону, відтворення і раціональне використання.
До Червоної книги України заносяться види тварин і рослин, які постійно або тимчасово перебувають чи зростають у природних умовах на території України. Занесені до Червоної книги України види тварин і рослин підлягають особливій охороні на всій території України.

Червона книга інформує, закликає, попереджує, радить, застерігає.

Загрози біорізноманіттю

1

Зміна клімату

Глобальне потепління та зміни в кліматичних умовах негативно впливають на біорізноманіття.

2

Забруднення навколишнього середовища

Забруднення повітря, води та ґрунту призводить до загибелі видів та руйнування екосистем.

3

Знищення природних середовищ

Вирубка лісів, осушення боліт, будівництво інфраструктури – це основні фактори знищення природних середовищ.

4

Інвазивні види

Інвазивні види рослин та тварин можуть витіснити або знищувати місцеві види.

Збереження біорізноманіття:

Охорона природних екосистем

Створення природних заповідників, національних парків, заказників допомагає зберегти цінні екосистеми.

Відновлення пошкоджених екосистем

Реабілітація деградованих територій, заліснення, відновлення боліт – це важливі кроки для збереження біорізноманіття.

Розумне використання природних ресурсів

Збалансовані лісозаготівлі, рибальство, полювання можуть зберегти популяції видів та забезпечити збалансоване використання природних ресурсів.

Екологічне освітання та просвіта

Навчання суспільства про важливість біорізноманіття, формування екологічної свідомості – це запорука успіху.

Міжнародний досвід збереження біорізноманіття

1

Конвенція про біологічне різноманіття

Міжнародний договір, спрямований на збереження біорізноманіття та його стійке використання.

2

Рамкова конвенція ООН про зміну клімату

Міжнародний договір, який встановлює цілі та заходи щодо боротьби зі зміною клімату, що має прямий вплив на біорізноманіття.

3

Програми охорони видів та екосистем

Різноманітні міжнародні програми, які фінансуються і реалізуються для збереження біорізноманіття та відновлення екосистем.

4

Обмін знаннями та досвідом

Міжнародні дослідження, обмін інформацією та технологіями, спільні програми збереження – це ключові фактори успіху.

GREENPEACE Грінпіс

Всесвітній фонд природи

Міжнародний союз охорони природи

**United Nations Educational,
Scientific and Cultural
Organization**

Організація Об'єднаних Націй з питань освіти,
науки і культури

Програма ООН з довкілля

Біорізноманіття – це наше спільне надбання. Його збереження – це завдання, яке потребує спільних зусиль з боку науковців, органів влади, громадських організацій та кожної людини.

Подальші кроки: продовжувати дослідження, впроваджувати заходи охорони, підвищувати рівень екологічної свідомості суспільства, інтегрувати принципи збереження біорізноманіття в усі сфери життя.

Дисципліна вивчається
в активному навчальному середовищі:
на базі Кременецького ботанічного саду,
НПП «Кременецькі гори»
та Кременецького краєзнавчого музею.

